

Història de Nostra Senyora de Brugués

Joan Baranera, pvre.

Sant Boi: El Llobregat, 1922

ressenye

JOSEP CAMPMANY

Aquest llibre, editat l'any 1922, ha estat digitalitzat i compartit a la xarxa pel Centre d'Estudis de Gavà, que, amb motiu de la diada de Sant Jordi, va encetar el projecte d'anar penjant al web les obres més rellevants de la bibliografia local. El llibre, que encara es pot trobar en llibreries de vell, es pot consultar en línia a l'adreça: <http://centrestudis.entitats.gavaciutat.cat/files/23-446-document/lilibre-joan-baranera.pdf>

ròquia del barri del Canyet de Badalona, on passaria la resta de la seva vida. L'any 1965 se li va dedicar la plaça del davant de l'església del Canyet, i el 1966 Badalona el va nomenar fill adoptiu. Va morir al Masnou el 10 de febrer de 1983. A Gavà tenia a càrrec seu la joventut de la parròquia, i era recordat per ser un catalanista abrandat. L'any 1921 havia fundat, junt amb altres companys de la mateixa edat (Marian Colomé, Miquel Tintorer, Valentí Badosa, Baldiri Font,

Aquest llibre constitueix la primera monografia històrica sobre Gavà i un dels seus principals elements patrimonials: l'ermita de Bruguers i la imatge de la Mare de Déu. Va ser publicat l'any 1922 per l'aleshores vicari de la parròquia de Sant Pere de Gavà, Mn. Joan Baranera, i editat per la impremta El Llobregat, de Sant Boi. El llibre fou reeditat posteriorment per la impremta F. Aleu-Gall, d'Hostafrancs, però sense el permís de l'autor, ja que en una carta manuscrita datada l'1 d'abril de 1954 procedent de l'antic Arxiu Marià de Sant Climent de Llobregat, que es conserva ara a l'Arxiu Parroquial de Sant Pere de Gavà, el mateix autor explica que «em sembla [que] algú de Gavà o de Brugués varen reimprimir-lo sense el meu beneplàcit».

L'autor, Joan Baranera i Mir, va néixer a Vic l'any 1897, i fou ordenat sacerdot el 1915 pel bisbe Torras i Bages. Gavà va ser una de les seves primers destinacions, i hi romangué fins a l'agost de 1922, que fou traslladat a Vilassar de Dalt. Després de passar per Sant Andreu del Palomar (1924), la parròquia de Betlem de Barcelona (1929) i Sant Martí de Montnegre (1931), el desembre de 1932 fou nomenat rector de la par-

Josep Sèculi...) la primera revista periòdica editada a Gavà, *L'Aramprunyà*.

El llibre està imprès en vuitè, i té 21 pàgines, més la pàgina de l'índex. La primera edició tenia cobertes de cartolina blau cel, i la portada estava impresa en tinta blava. L'edició d'Hostafrancs tenia cobertes de cartolina grogosa i la portada estava impresa en tinta negra. L'obra s'estructura en tres capítols. El primer és un pre-faci de l'autor en què justifica el llibre en haver observat la quantitat de devots i visitants que tenia la capella, «entornant-se'n sense saber ni un mot de la seva interessant història».

El segon capítol, el més llarg, es titula «Brugués-Sitjar» i explica la història del culte a l'ermita en vuit apartats. En el primer tracta del significat i etimologia dels mots Brugués i Sitjar. Al segon narra la llegenda de la troballa de la imatge per part d'un pastor de Gavà. Al tercer narra una suposada segona troballa de la imatge, que probablement està relacionada amb l'encàrrec fet pels barons del proper castell d'Eramprunyà, a final del segle XIV, d'una nova imatge de la Mare de Déu. Al

quart capítol es desvia del tema per parlar de les antigues capelles de Sant Martí i Santa Magdalena. Tot i que recents investigacions han posat de manifest que la primera d'aquestes capelles no va existir mai, i que Baranera la va confondre amb els documents relatius a un altar del temple parroquial, pel que fa a la segona el seu estudi es beneficia de l'accés a documents de l'Arxiu Parroquial avui desapareguts. Al cinquè apartat, l'autor parla del trasllat de la imatge a una nova capella aixecada on ara és en l'actualitat, l'any 1509, ja que la primitiva capella havia quedat destruïda durant la Guerra Civil catalana. El trasllat solemne de la imatge a la nova capella es va fer el 15 de juny de 1509, enmig d'una gran expectació popular. Al sisè apartat, l'autor descriu unes obres d'ampliació realitzades l'any 1540, tot i que investigacions recents han indicat que probablement les obres van afectar una antiga cellera fortificada propietat dels barons situada davant l'ermita. A l'apartat següent, el setè, l'autor detalla els rectors obtentors del benefici eclesiàstic de

l'altar, els donatius rebuts per l'ermita i les relíquies que contenia. Al darrer apartat es fa referència a la llista d'ermitans des del 1509 ençà. També fa referència als exvots i presentalles dels fidels que, com en tota vella ermita, omplien bona part de l'edifici.

Finalment, el tercer capítol està dedicat al castell d'Eramprunyà, del qual fa una pinzellada històrica, bevent de l'obra publicada una dècada abans per Francesc de Bofarull.

El llibre, a més, inclou cinc làmines fotogràfiques: la imatge de la Mare de Déu, les ruïnes de la primitiva ermita, dues vistes de l'ermita actual –una de frontal i l'altra, per la part del darrere–, i una imatge de la capella de Sant Miquel del castell d'Eramprunyà.

En definitiva, una obreta molt senzilla, en línia amb els opuscles divulgatius que els estudiosos locals feien del patrimoni català als anys vint del segle passat.